

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2020. február 27. napján meghozott 26.G.40.630/2018/52. számú ítélete ellen a felperes részéről 53. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperes 36.000 forint helyett 111.400 (száztizenegyezer-négyszáz) forint kereseti illetéket köteles megfizetni.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak külön felhívásra 64.800 (hatvannégyezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

- [1] A 2008. július 9-én kötött szerződés alapján a **"B"** Zrt. gépjármű vásárlásának céljából 1.580.000 forint, svájci frankban nyilvántartott kölcsönt nyújtott a felperesnek. A felperes 2013. november 18-án elsődlegesen az okirat érvénytelenségének a megállapítása és a szerződés hatályossá nyilvánítása, másodlagosan a szerződés egyes pontjai tisztességtelenségének a megállapítása iránt indított pert az alperesi jogelőddel szemben.
- [2] Az elsőfokú bíróság az eljárást a 2014. évi XXXVIII. törvény 16. §-ában említett külön törvényben meghatározott intézkedésig, legkésőbb 2014. december 31-ig felfüggesztette. A felülvizsgált elszámolás megtörténtét követően folytatódó eljárásban a felperes az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását és a túlfizetése visszafizetésére kötelezését kérte az alperesnek.
- [3] A felperes végleges keresete szerint a szerződés tisztességtelen 7. és az ÁSZF 18.3.4. pontjainak elhagyásával a szerződés érvényessé nyilvánítását, valamint az alperesnek 803.443 forint kiadására való kötelezését kérte. Állította, hogy a jogügylet árfolyamváltozása nem terheli, mert a szerződésből - annak támadott pontjaiból - nem derül ki, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a futamidő alatt bármikor bekövetkezhet, nincs felső határa, amely a teljesítését megnehezíti. A

tájékoztatás így nem felel meg az EUB C-26/13, C-186/16, C-51/17, valamint C-227/18. számú ítéletében kifejtett elveknek.

- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy tájékoztatása a jogszabályoknak, valamint az EUB és a Kúria joggyakorlatának megfelelt.
- [5] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és a felperest az alperes javára 38.100 forint perköltség, az állam javára pedig 36.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte.
- [6] Ítéletének indokolása szerint a szerződés aláírásával a felperes kijelentette, hogy az Üzletszabályzatot átvette, a szerződésben és Üzletszabályzatban foglaltakat magára nézve kötelezőnek elismerte. A szerződés alapján a tájékoztató pontos tartalma beazonosítható, a felperes maga sem állította, hogy a tájékoztatást nem értette meg, vagy nem vette tudomásul. A tájékoztatás szerződésbe foglalása a szerződéskötéskor hatályos Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdésének megfelelt. A szerződés 7.3 pontja világosan és érthetően a felperes tudára adta, hogy az árfolyamkockázat és a törlesztőrészletek összege egymással összefügg, a törlesztőrészlet a devizanem árfolyam és kamat függvényében változhat. A felperes kockázata kétirányú: a forint leértékelődése az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, illetve növeli a teljes hátralévő tőke tartozást. A bíróság álláspontja szerint a tájékoztatás tartalma az EUB C-186/16, C-227/18. és C-51/17. számú ítéleteiben közzétett elveknek is megfelelt.
- [7] A szerződéskötéskor eljáró személyek tanúvallomásának értékelése alapján a bíróság arra következtetett, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az alperes egyedi szerződésre vonatkozó tájékoztatási kötelezettsége teljesítésének hiányában fogyasztóként nem tudta felmérni döntése lehetséges pénzügyi-gazdasági következményeit. Utalt arra, hogy a kockázatfeltáró tájékoztatást maga a szerződés, illetve azonos megfogalmazással az alperes Üzletszabályzatának 18.3.4 pontja tartalmazta, melyek alapján felperes az árfolyamváltozás bekövetkeztét, illetve annak mértékét mérlegelhetette. Döntési helyzetben volt, felmérhette a forint leértékelődésének lehetőségét és értékelhette az ennek anyagi helyzetére gyakorolt hatását. A bíróság megítélése szerint a szerződéskötés időpontjában a felek közötti egyensúlytalanságot az alperes tájékoztatói kiküszöbölték, azok az előírt kötelelemnek megfeleltek. Mindezekre figyelemmel a bíróság a szerződésnek az árfolyamkockázatot teljes mértékben a felperesre telepítő rendelkezését a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján nem találta tisztességtelennek. Álláspontja szerint az írásbeli tájékoztatáshoz képest a korlátozott kockázatra vonatkozó szóbeli tájékoztatást **A.B.** tanúvallomása cáfolta. A felperes pedig nem tudta bizonyítani azt az állítását, hogy ügyintézőként nem ő, hanem más személy járt el. A bíróság utalt arra, hogy más, a bizonyítási anyag alapján egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisségi okot hivatalból nem észlelt, a jogalap hiánya miatt pedig a jogkövetkezményi kereset megalapozottságát nem vizsgálta.
- [8] Az elsőfokú ítélettel szemben annak elsődlegesen annak megváltoztatása és közbenső ítélettel a szerződés 7. pontja, valamint az ÁSZF 18.3.4 pontja érvénytelenségének megállapítása, másodlagosan az elszámolás lefolytatása érdekében a hatályon kívül helyezése iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést.
- [9] Fellebbezésében a felperes arra hivatkozott, hogy az alperes jogelődjével kötött szerződése nem kölcsön-, hanem hitelszerződés. Ennek következtében az elsőfokú bíróság a kölcsönszerződés létrejöttének megállapításával keresetét nem bírálta el, ezzel a Pp. 213. §-át sértette. A felperes állította, hogy az elsőfokú ítélet a Pp. 213. §-a mellett a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdését, a 2008/48/EGK Irányelvet, a Ptk. 205. § (3) bekezdését, 205/C. §-át, 209. § (1) és (4) bekezdését,

továbbá a 2/2014. PJE határozat 3. pontját, a C-51/17. számú EUB ítéletet és az Alaptörvény R. cikk (2) bekezdését, és XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti, ezért elsődlegesen annak megváltoztatása és a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatala, másodlagosan feltáratlanság miatt a hatályon kívül helyezése indokolt.

- [10] Állította, hogy az alperes ÁSZF-ként alkalmazta a kockázatra vonatkozó tájékoztatást, annak egyedi megtárgyaltságát azonban nem bizonyította. A tájékoztatás tartalma a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdésében foglalt követelményeket nem elégíti ki, nem volt átlátható és érthető számára. A szerződés 7. pontjában rögzített tájékoztatás önmagában, külön figyelemfelhívás nélkül nem alkalmas arra, hogy az abban írt fokozott veszélyre a fogyasztó figyelmét felhívja. A szerződéskötéskor eljáró gépjárműkereskedés pedig a fokozott kockázattól eltérő ellentétes tartalmú tájékoztatást adott, és az árfolyamváltozásban rejlő kockázatot elbagatellizálta. A felperes állította, hogy a szavak általános jelentése szerint az érintett feltételekből nem derült ki, hogy kizárólag őt terheli az árfolyamkülönbözetből eredő fizetési kötelezettség, amely korlátlanul megemelkedhet. A Ptk. 209. § (4) bekezdése értelmében pedig tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely nem érthető és nem világos. A kérdéses szerződési rendelkezések az EUB ítéleteiben közzétett elveknek azért sem felelnek meg, mert nem tartalmazzák a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének törlesztőrészletekre gyakorolt hatását, illetve, hogy gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat számára a szerződés teljesítése. Továbbá azért sem, mert kellő időben nem kapta meg a szerződést, így nem volt lehetősége arra, hogy alaposan átértékelje a kockázatokat. A felperes hivatkozott arra, hogy a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-én meghozott iránymutató állásfoglalása és emlékeztetője szerint a tájékoztatás csak akkor tisztességes, ha számításokat is tartalmaz arról, hogy miként alakul a fogyasztó fizetési kötelezettsége meghatározott árfolyamok esetén. A tájékoztatásnak ki kell terjednie a svájci frank menekülő valuta jellegére, és tartalmaznia kell a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozás valószínűségét és lehetséges mértékét is.
- [11] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.
- [12] Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete helyesen tartalmazza, hogy a kockázatteltárás tényét és tartalmát az adós által nem vitatottan aláírt, teljes bizonyító erejű szerződéssel és az Üzletszabályzattal bizonyította. Helyes az elsőfokú bíróság azon megállapítása is, hogy a kockázatteltáró nyilatkozat megfelelt a Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja által támasztott mindkét feltételnek. Álláspontja szerint sem a Kúria, sem az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatából nem következik, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás csak akkor világos és érthető, ha kiterjed a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozás valószínűségére és mértékére, a svájci frank menekülő valuta jellegére, továbbá, hogy ha számításokat is tartalmaz arra nézve, hogyan alakul a fogyasztó fizetési kötelezettsége meghatározott árfolyamok esetén. A világos és érthető tájékoztatás körében kizárólagosan értékelendő szempontokat továbbra is a 6/2013. és 2/2014. PJE határozatok tartalmazzák, amint azt a Kúria Konzultációs Testületének 2019. április 10-i állásfoglalása is megerősítette.
- [13] Az alperes szerint az elsőfokú bíróság helyes, az anyagi és eljárási szabályoknak és a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelő jogi következtetésekre jutott. A per anyagává tett okiratok kétséget kizáróan bizonyítják, hogy nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is világosan és érthetően tájékoztatta a szerződésben rejlő árfolyamkockázatról a felperest, illetve arról is, hogy az korlátozás nélkül őt terheli. A tájékoztatással szemben a felperest terhelte a perben annak bizonyítása, hogy a kapott tájékoztatás alapján alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, nincs reális valószínűsége. A felperes, valamint a házastársa által előadottakat azonban a kihallgatott további tanúk vallomásai nem támasztották alá. A

fellebbezésben foglaltakkal szemben ténylegesen lehetőséget biztosított a felperes számára, hogy a szerződést a szerződéskötés előtt kellő időben megismerje. Kockázatfeltárásának tisztességes voltát számos, általa már az elsőfokú eljárásban és a fellebbezési ellenkérelmében is hivatkozott felsőbb bírósági ítélet megerősítette. Rámutatott, hogy kölcsön-, és nem hitelkeret-szerződést kötöttek, ugyanakkor az elsőfokú ítélet a felperes által kifogásolt megállapítást tényszerűen nem is tartalmazza.

- [14] A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelemben vizsgálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdése].
- [15] A fellebbezés nem megalapozott.
- [16] A felek szerződése - a tartalma alapján - a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződésnek minősült, az elsőfokú ítélet ugyanakkor a felperes állításával ellentétben a szerződés Ptk. szerinti minősítését nem is tartalmazta. A felperes keresetében a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményének a levonását kérte. Az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt érvénytelenségi ok fennállását vizsgálta, ezért a felperes alaptalanul állította fellebbezésében, hogy ítéletével a Pp. 213. § (1) bekezdését megsértette. Az Ítéltábla más olyan lényeges eljárási szabálysértést sem észlelt, amely az elsőfokú tárgyalás megismétlését [Pp. 252. § (2) bekezdése] tette volna szükségessé, és egyetértett az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a kereset a jogalap körében további bizonyítás felvétele nélkül elbírálható volt. Mivel bizonyítás kiegészítése céljából sem volt indokolt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése [Pp. 252. § (3) bekezdése], ezért az Ítéltábla azt a rendelkezésre álló adatok alapján érdemben bírálta felül.
- [17] Az Ítéltábla mindenekelőtt az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti azzal, hogy a perbeli szerződés részét képező Üzletszabályzat 18.3.3. pontjának utolsó bekezdése úgy rendelkezett, hogy „Amennyiben az Ügyfélnek nincs hátralékos tartozása, jogában áll írásban kezdeményezni - módosítási díj megfizetése mellett - a **"B"-nél** deviza alapú Szerződése alapján fennálló hátralévő tőketartozásának Forint-alapra történő konvertálását a következő törlesztőrészlet esedékességével.”
- [18] Egyebekben az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével az Ítéltábla egyetértett, annak indokait azonban a következőkkel egészíti ki:
- [19] A felperes keresetét a kölcsönszerződés egyedi részének 7. pontjába és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjába foglalt feltételek tisztességtelenségére alapította. Az Üzletszabályzat támadott kikötése alapvetően az árfolyamkockázatra vonatkozó banki felvilágosítást és a felperesnek a tájékoztatás tudomásul vételével kapcsolatos nyilatkozatát tartalmazta, kötelezettségvállalásként a szerződés 7. pontjának utolsó mondata is csak az Üzletszabályzat részlet-szabályokat tartalmazó további rendelkezéseivel együtt értelmezhető.
- [20] A Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.
- [21] A felperes által támadott rendelkezések közül azok, amelyek ténylegesen nem állapítanak meg jogot vagy kötelezettséget, a Ptk. 209. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi tényállási elemek hiányában tisztességtelennek sem minősülhetnek. Az árfolyamkockázattal összefüggésben az

árfolyamkockázatot teljes egészében a fogyasztóra hárító rendelkezés tisztességtelensége jöhet csak szóba, ami a felperes esetében valójában - a pont utolsó bekezdésének kivételével - az Üzletszabályzat 18.3.3. pontjából következett. A felperes keresete a kérdéses szerződési kikötések tisztességtelenségének állítására nem terjedt ki, azonban a Ptk. 209/A. § (2) bekezdésére figyelemmel az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás elégtelenségére alapított kereset esetében a tisztességtelenséget a bíróságnak hivatalból is észlelnie kell. Az Ítélet tábla utal arra, hogy a C-51/17. számú ítéletének 5. pontjában az EUB megerősítette, hogy a nemzeti bíróságnak a felperesként eljáró fogyasztó helyett hivatalból figyelembe kell vennie valamely szerződési feltétel adott esetben tisztességtelen jellegét, amennyiben rendelkezésére állnak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek.

- [22] Az elsőfokú bíróság helyesen utalt ítéletében arra, hogy a Kúriának - az EUB C-26/13. számú ítélete alapján hozott - 2/2014. Polgári jogegységi határozatában kifejtettek szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható [Ptk. 209. § (4) bekezdése]. E rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.
- [23] A tájékoztatás külön okiratba foglalását előíró jogszabályi rendelkezés hiányában nem kifogásolható, ha a hitelező a szerződésben tájékoztatja az adóst az árfolyamváltozás kockázatáról. Az adós ugyanis nem köteles nyomban aláírni a szerződést, lehetősége van arra, hogy a hitelezőtől megfelelő időt kérjen a szerződés tanulmányozására, a szerződés megkötésével járó kockázatok és kötelezettségek mérlegelésére. A szerződés 7. pontjába és az Üzletszabályzat 18.3.4. pontjába foglalt tájékoztatás kifejezetten felhívta a fogyasztó figyelmét arra, hogy az árfolyam változása jelentős kockázatot jelent, mert a törlesztőrészek forintban fizetendő összege az árfolyam alakulásától függően változhat. A tájékoztatás kiterjedt az árfolyamváltozás kockázatának fennállására, annak ismertetésére, továbbá a forint leértékelődésének lehetőségére, és a kockázatnak a felperes kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségére gyakorolt hatásaira is. A tájékoztatás alapján a felperes alappal nem feltételezhette, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy hogy a kockázat őt csak korlátozott mértékben terheli, ezért az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a tájékoztatás megfelel a Hpt. 203. § (6) bekezdésében, (7) bekezdés a) pontjában, a 6/2013. és 2/2014. PJE határozatokban, valamint az EUB ítéleteiben támasztott követelményeknek. A bizonyítottan hiányos vagy félrevezető tájékoztatás hiánya pedig az árfolyamkockázatot áthárító rendelkezések tisztességtelenségének megállapítását kizárta.
- [24] Az Ítélet tábla álláspontja szerint az árfolyamkockázatot teljes mértékben a felperesre hárító szerződési feltételek tisztességtelensége akkor sem lenne megállapítható, ha a tájékoztatás nem lenne világos és érthető. Az Üzletszabályzat 18.3.3. pontjának utolsó bekezdése alapján ugyanis a felperes jogosult volt arra, hogy egyoldalú nyilatkozatával az árfolyamkockázatot, az árfolyam változása folytán kialakuló egyensúlytalanságot elhárítsa és a devizában nyilvántartott kölcsönét forint kölcsönre alakítsa át. Ezáltal az árfolyamváltozás kockázatát korlátozás nélkül a felperesre hárító szerződéses kikötések nem bontották meg egyoldalúan az alperes javára a felek szerződésből eredő jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát, és a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján azok nem minősülhettek tisztességtelennek.

- [25] A felperesnek az elsőfokú ítéletben is hivatkozott 2017. július 13-i előkészítő iratában előterjesztett, módosított keresete a szerződés hatályossá nyilvánítása körében az alperes 1.856.849 forintban való marasztalására irányult. Az elsőfokú bíróságnak ezért az Itv. 41. § (2) bekezdésének szabálya alapján azt az összeget kellett volna a kereseti illeték számítás alapjának tekinteni. Az Ítélet tábla a le nem rótt illetékről azért határozhatott, mert a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében a felülbírálat korlátai ebben a körben nem érvényesültek.
- [26] A kifejtettekre tekintettel az Ítélet tábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a felperes által fizetendő illeték összegének pontosításával és indokolásának kiegészítésével - helybenhagyta.
- [27] Az Ítélet tábla az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján az alperes áfát tartalmazó, ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének, az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján pedig a fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2020. szeptember 8.

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
a tanács elnöke

dr. Csóka István s.k.
előadó bírő

dr. Lente Sándor s.k.
bíró